

Izhaja
vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.
Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Velja:
za celo leto 4 krome (2 gld.)
Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Naročnina naj se plačuje naprej.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XXI.

V Celovcu, 13. novembra 1902.

Štev. 46.

Volitve v kmetski skupini.

Izid volitev v kmetski skupini je za Slovence zelo neugoden. Samo en okraj smo rešili, v vseh drugih propadli! Nečudenemu terorizmu (vplivu), sramotnemu pritisku nasprotnikov, kakor zaslepljenosti in nemarnosti naših ljudij se je posrečilo, da je dobil velikovski okraj „bauernbundarskega“ zastopnika! Kje je vzrok, kaže natančnejši pregled po občinah!

Nemški konservativci so zmagali s tremi poslanci v dveh okrajih, zgubili so pa en okraj, Zilsko dolino. Po posameznih okrajih je izid volitev sledeči:

1. Okraj Pliberk-Železna Kapla: Vseh oddanih glasov 888. G. Fr. Grafenauer je dobil 709 glasov, Edelman 141, 38 glasov razcepljenih. V Prevaljah je dobil župan Pristov, katerega je zdravnik dr. Herbst postavil na svojo pest za kandidata, 35 glasov, Grafenauer pa 90. Dr. Herbst se je sicer zelo trudil in pehal za Pristova, a trud njegov je bil zastoj, konec je za-nj poštena — blamaža! Slava zavednim, neupogljivim kmetom!

2. Okraj Velikovec-Dobrlavas. Izid je za nas nepovoljen. Razmerje glasov po posameznih občinah kaže sledeči pregled:

	Skupaj	Plešučnik	Podgore
Djekše	73	34	39
Grabinj	119	67	52
Ovbre	75	37	38
Št. Peter pri Velikovcu	69	33	36
Pustrica	39	33	06
Ruda	68	58	10
Tinje	23	16	06
Velikovec	22	12	10
Waisenberg	117	85	32
Dobrlavas	137	57	80
Galicija	56	30	26
Globasnica	109	38	71
Št. Kancijan	78	19	59
Rikarjavas	94	33	61
Žitaravas	92	42	49
	1171	594	575

Izvoljen je Plešučnik.

3. Okraj Celovec-Borovlje: Oddanih glasov 1660. Izvoljena sta Fr. Kiršner z 1072 in A. Wieser z 1042 glasovi. V manjšini sta ostala Jan. Ure s 606 in Freithofnig s 575 glasovi.

4. Okraj Beljak-Rožek-Paternijon: Oddanih glasov 2883. Izvoljena M. Oraš z 861, Jos. Huber z 860 glasovi. V manjšini sta ostala Fr. Eller s 555 in M. Spitaler s 592 glasovi.

5. Okraj Podkloster-Trbiž: Izvoljen je odvetnik dr. M. Abuja s 430 glasovi, v manjšini je ostal g. Ehrlich z 174 glasovi.

6. Okraj Šmohor-Kotiče: Izvoljen je profesor dr. V. Waldner s 723 glasovi, v manjšini je ostal dosedanji poslanec, konservativec Janez Huber s 513 glasovi.

7. Okraj Špital-Greifenburg: Izvoljen je konservativec, vodja Val. Weiss v Celovcu z 723 glasovi. Nacionalec F. Rieder je dobil 633 glasov.

8. Volilni okraj Volšberk-Št. Pavel: Izvoljena sta konservativca dr. Aleksander Pupovac s 1018, in Krampl s 1053 glasovi. V manjšini sta ostala dosedanja poslanca, liberalca Hönlinger z 843 in Tschernigg s 812 glasovi.

9. Okraj Trg: Izvoljen je dosedanji poslanec Fr. Huber z 473 glasovi. Konservativec J. Freithofnig je dobil 245 glasov.

10. Okraj Sovodje: Izvoljen je nacionalec Grieser s 597 glasovi od 923.

11. Okraj Št. Vid-Svinec: Izvoljen je nacionalec Al. Pirker s 434 glasovi od 480.

12. Okraj Breže-Krka: Izvoljen je nacionalec Karol Funder s 518 glasovi od 540.

Izid volitev v IV. kuriji.

Izid prve volitve dné 5. novembra t. l. je bil ta, da je v okraju Celovec-Velikovec prodril že pri prvi volitvi nemškonačionalni kandidat, v drugih treh okrajih pa je prišlo do ožjih volitev.

1. Okraj Celovec-Velikovec: Nemškonačionalni kandidat dr. G. pl. Metnitz, ki je za to volitev pustil svojo nemštvo doma in pri Slovencih s slovenskimi oklici beračil glasov, je dobil 4367 glasov, od teh v Celovcu 1728; slovenski kandidat g. Janez Ure je dobil 1292 glasov, od teh v Celovcu 239; socijalni demokrat Franc Pressien 1216, glasov, od teh v Celovcu 196. Razcepljenih je bilo 64 glasov. — Število slovenskih glasov je bilo za to tako majhno, ker se je proglasilo, da se Slovenci volitev v tej skupini ne bodo povsod udeležili, z ozirom na volitve v kmečki skupini.

2. Okraj Beljak-Borovlje: Dobil je nemško-nacionalec Breitegger 2300 glasov, socijalni demokrat Riese 2177, krščanski socijalist Wadnig 771. Treba je bilo zato ožje volitve, pri kateri je dobil Breitegger 2991 glasov, Riese (socijalni demokrat) 2788 glasov. Izvoljen je torej prvi.

3. Okraj Št. Vid-Volšperk: Pri prvi volitvi je dobil nemški nacionalec Kirchmayer 3736 glasov, krščanski socijalist Steiner 2350 glasov, socijalni demokrat Pressien 1803 glasove. Treba je bilo torej ožje volitve, pri kateri je dobil Kirchmayer 5906, Steiner 2677 glasov. Izvoljen je torej prvi.

4. Okraj Špital-Šmohor-Trg: Dobil je nemški nacionalec Kotz 3844, krščanski socijalist Pirker 3342 glasov, socijalni demokrat Schatzmayr 1039 glasov. Tudi tukaj je bilo treba ožje volitve, pri kateri je prodril s 5325 glasovi Kotz, v manjšini je ostal Pirker s 4005 glasovi.

V slednjih 2 okrajih so glasovali socijalni demokratje združeno proti krščanskim socijalistom za nemško-nacionalec, katere so pred volitvami opravičeno z vso ostroostjo napadali. Tudi tu se je pokazalo, da se v boju proti krščanskim strankam združijo vse druge stranke, naj si drugače še tako hudo nasprotujejo.

Nemški nacionalsci so tudi pri teh volitvah delali z vsim mogočim pritiskom in raznimi lumparijami, da zmagajo. Liberalni mogočnejši so ljudem vsiljevali volilne liste, na katerih je bilo že zapisano ime nemškega kandidata. Gospodarji vleki so svoje posle k volitvi in jih tam strogo nadzorovali; učitelji so seveda tudi storili svojo dolžnost in brusili svoje pete za tiste, kateri jih vlečejo na vrvice in jim mašijo usta z judeževimi groši. — Na Bistrici v Rožu so n. pr. v fužinah za ožjo volitev dali delavcem volilne listke, na katerih je bilo že zapisano ime nemškega kandidata, in menda so se morali delavci s podpisom zavezati, da bodo oddali glasove za nemškega kandidata. Bržkone je hotelo preprijazno vodstvo fužin delavcem, ki so od dela že itak izmučeni, vzeti trud, da bi sami morali napisati ime kandidata, kateri bi v tem slučaju gotovo ne bil Breitegger. Ali teh ljudi ni sram, da se poslužujejo takih pripomočkov? Prosimo, da se nam naznanjajo vsi taki slučajji, da se enkrat prav spozna nemško-nacionalsna lumparija.

PODLISTEK.

Železnica Sinčavas-Železna Kapla.

Temno oblačno bilo je nebo, ko se je v nedeljo dné 6. oktobra t. l. iz Železne Kaple pripeljal vlak k prvi vožnji v Sinčavas. Ni pa trpelo dolgo in odprle so se zatvornice neba, ki se cel dan niso več zaprle. Lilo je, z malimi prenehljaji, da je bilo res veselje gledati, do poznega večera. A to otvoritve nove proge ni zaviralo, k večjemu v nekoliko slavnosti, ako smemo sploh o „slavnosti“ govoriti. Otvoritve vršila se je brez vsake svečanosti.

Nova proga je ozkotirna. Zidanje proge, ki je 18 kilometrov dolga, stalo je 1.300.000 kron. Od te svôte prevzela je država 1.000.000 kron, dežela koroška 120.000, grof Thuru 140.000, tovarničar Engländer 1600, posestnik kopeli v Beli, J. Gross, 4000 kron, ostali interesi ostanek 1400 K.

Delo izvršila je tvrdka „Stern, Haferl in Plavec“. Proga dotika se vasij: Sinčavas, Gosinjavas, Žitaravas, Miklavčevo, Reberce in končuje v Železni Kapli. Uradno tehničen pregled železnice vršil se je 26. septembra in našli so vse v redu. Okolica, po kateri vodi proga, je jako romantična, gotovo jo smemo šteti med najlepše kraje naše Koroške. Od Sinčevasi do Miklavca gre železnica med njivami in travniki, tu se prične slikovita beljanska dolina, katera razveseljuje potnikovo oko do Železne Kaple. Zdi se na prvi pogled, človek dobi tudi utis, da železnica ni ravno prav varno zidana; na dveh stranéh je jako nevarna. Na eni strani presega železnični nasip le za kaka dva metra

visočino struge deroče Bele, na drugi grozne prhle skale, da se poderó na progo. Posebno bo vse to nevarno v pomladnem času, ko bo Bela vsled tajačjega se snega narastla, ko bodo pa tudi skale, razpoke vsled mraza, padale na progo. Mnogi se tudi jako pritožujejo, da v Dobrlivasi niso napravili večje postaje, ampak samo postajališče. Z ozirom nato, da se nahajajo tam razni uradi, sodnija, davkarija, notarijat itd., ker je Dobrlavas sploh eden večjih krajev, bilo bi že umestno, da bi se bilo vodstvo oziralo na to okolnost. Seveda ne smemo pozabiti, da so Dobrolvaščani sami prav mnogo krivi; z nogami in rokami branili so se nove železnice; pa tudi ne brez vzroka, zakaj z železnico jim uide marsikak gmoten dobiček. One živahnosti in gibanja, ki je bilo vsled tovrnega živinskega prometa na Sinčavas, sedaj ne bo opaziti več; cesta bode sedaj počivala.

Železnica sama je last konsorcija, kateri je vodstvo izročil južni železnici. Osojbe na progi obstoji iz enega uradnika, četririh poduradnikov in dveh delavcev. Za železnični promet sta določena dva stroja, četiri vozovi za osební, in devetnajst za tovorni prevoz. Vozovi so novi in jako okusni in praktično urejeni. Imena postaj vidimo v obeh deželnih jezikih, v slovenskem in nemškem; samo Kapelčanom dvojezičnost ni ugajala, zato je tudi neka zlobna roka slovenski napis prečrtala in zato se tudi menda kapelski župan ni hotel otvoritve udeležiti. Največjo škodo imeli bodo radi železnice oni, ki so si z vozarenjem služili svoj vsakdanji kruh; korist in največji dobiček pa bodo imeli lesni trgovci in kopel Bela, ki se bode sedaj jako hitro razvila. Izredno veliko pridobila je tudi turistika.

Železna Kapla leži v podnožji Veliškega Obirja; od nje napravljajo se večinoma vsi planinski izleti.

Kakor vsaka stvar, ima tudi ta železnica svoje senčne in solčne strani, katere se pa nam bodo pokazale še le v prihodnjosti. Bog nas varuj posebno senčnih!
S—

Smešničar.

* Ni ga za „Bog pomagaj!“ K župniku pride nekega dné kmetič, ki je imel na svojih plečih dobrih 65 let, pa reče: „Gospod župnik! Prišel sem Vam povedat, da se želim zopet oženit.“ — „Pa si pomislil prijatelj na svoja leta?“ — „Sem, — jaz jih imam 64, a moja nevesta tudi toliko.“ — „No potem ni ravno huđega. Ali čemu se hočeš prav za prav ženit?“ — „No veste, g. župnik, tako sem sam v hiši, da ko kihnem, nimam nikogar, ki bi mi rekel »Bog pomagaj!«“

* Nekdo vpraša trgovca: „Čemu imate zdaj tri prodajalke v štacuni, ki vse tri križem gledajo?“ — „Veste zato, da mi uzmoviči v štacuni ne morejo kaj ukrasti, ker nikoli prav ne vedó, kam da ta ali ona prodajalka gleda.“

* Neki bedak je zasmehoval modrijana zaradi velikosti njegovih ušes. „Priznavam“, je rekel ta, „da imam za človeka skoro prevelike, vendar se mi dozdeva, da imate vi premajhne — za osla.“

* Dobro jo je zasolil. Kmet: „Slišijo, zakaj pa tam-le ljudje tako vkup vro?“ Meščan: „Kaj, krava je znesla jajce.“ — Kmet: „Aha, iz njega gotovo zleze enkrat en tak bik, kakor ste vi.“

Zborovanje koroških slovenskih posojilnic v Velikovecu.

V sredo, dné 22. oktobra 1902, se je vršil v dvorani posojilnične gostilne „Národní dom“ v Velikovecu izvanredni občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“.

Takega shoda Velikovec še ni videl. Prišlo je od blizu in daleč vse polno zastopnikov in pooblaščenec koroških slovenskih posojilnic, tako, da so bili zborovalna dvorana in postranski prostori „Národnega doma“ polni in je morala velika večina zborovalcev stoji poslušati. Shod je bila krasna in imponantna manifestacija koroških slovenskih posojilničarjev, ki so s svojo tako ogromno udeležbo in s paznim zasledovanjem vseh razprav došlih govornikov dokazali, da se zavedajo velikih koristi, biti član „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“ ter da jih od te svoje ustanoviteljice in stare zaščitnice ne odvrne nobeno prigovarjanje, pa tudi ne kakoršnakoli sila. Vseh zborovalcev je bilo nad 100 in veselja se nam je topilo srce, ko smo zopet videli zbrane pri hvaležnem národnem delu skoraj vse naše zveste stare koroške korenjake in prvoboritelje.

Zborovanje, katero se je izvršilo v najlepšem redu in brez vsakega kaljenja mirú, vzlic temu da so naši koroški nacionalni listi v svoji besni strasti proti zborovanju in vsem, kar je slovenskega, tudi to pot ščuvali in ruvali, je trajalo nad dve uri. Bog daj, da bi obrodilo isto veliko dobrega sadú in da bi imelo za posledico še mnogo enakih shodov, kakor je bil ta.

Nagovor predsednika. Otvorivši torej zborovanje in potrjujoč sklepčnost občnega zbora v smislu pravil pozdravi predsednik gosp. Miha Vošnjak prav prisrčno v tako velikem številu došle zastopnike in pooblaščenca posojilnic ter predstavi zastopnika vlade c. kr. okrajnega nadkomisarja barona Otta, podpredsednika in pravnega konzulenta g. dr. Ivana Dečko-ta ter tajnika in revizorja g. Fr. Jošta.

Predsednik omeni, da so se podobna zborovanja in poučni shodi vršili dosedaj že trije v Celovcu. Letošnji izvanredni občni zbor je sklicala „Zveza“ na izrecno željo odličnih koroških rodoljubov v Velikovec, ker so tukaj najprimernejši prostori za zborovanje.

Namen zborovanja je poučljiv, kakor so bili vsi dosednji enaki shodi. Govoriti še posebej o koristi denarnih zavodov bi bilo odveč. Vsi smo trdno prepričani, da so naše posojilnice jako potrebne in važne národno-gospodarske naprave. Ti zavodi zamorejo uspešno delovati in dobro napredovati le tedaj, ako je njih vodstvo poverjeno takim rodoljubom, ki imajo srce za svoj národ. Obžalovati je žalostne izrastle cepljenja posojilnic v drugih deželah, katere naj ne bi našle tal tudi med koroškim slovenskim posojilništvom. Koroške posojilnice zaradi tega dobro napredujejo, ker so na čelu istih zanesljivi gospodje, ki ne gledajo na svoj lastni hasek. Predsednik izreče zahvalo vsem tistim, ki na tem polju delujejo in želi da bi enako delovali tudi v bodoče.

Izražujoč svoje veselje nad tako veliko udeležbo, pozdravi predsednik zborovalce še enkrat ter oddá besedo potem tajniku in revizorju, g. Franju Joštu, ki je obširno poročal tako-le:

Poročilo revizorja o koroških posojilnicah. Slavni občni zbor! Ker je danes občni zbor, zdi se mi potrebno, da poročam, kar se tiče koroških posojilnic, tudi one tajniške stvari, katere spadajo pred občni zbor in to zaradi tega, ker pri rednem občnem zboru, ki se je vršil v Celju dné 11. septembra t. l., ni bila zastopana po odposlancu nobena koroških posojilnic, marveč so iste poslale le pooblastila nam Celjanom, da smo jih zastopale kot pooblaščenca.

Vseh koroških slovenskih posojilnic je dosedaj 23. Izmed teh smo jih šteli sedaj v naši „Zvezi“ 20, to je vse one stare posojilnice, ki so se po veliki večini osnovale s pomočjo in po prizadevanju naše „Zveze“. Posojilnico v Celovcu, ki je „Zvezi“ lansko leto sicer naznanila, da bo iz „Zveze“ izstopila in da se bo to konečno odločilo pri letošnjem občnem zboru te posojilnice, smo šteli dosedaj še vedno med svoje člane, če tudi ta zavod doneska že dve leti ni plačal, to pa zaradi tega, ker nismo še dobili po letošnjem občnem zboru te posojilnice, ki se je vršil spomladi, uradno naznanila o izstopu, do danes sami ne vemo, je li sklenila celovška posojilnica, da članstvo odpove, ali če ostane še nadalje ud naše „Zveze“. Razun teh 20 posojilnic, katere so član naše „Zveze“ in katere itak vsi, če ne drugače, vsaj iz „Letopisa“ poznate, so se ustanovile na Koroškem še tri slovenske posojilnice, in sicer leta 1901. „Hranilnica in posojilnica v Kazazah“ v dobrlovaškem okraju in leta 1902. „Hranilno in posojilno društvo v Hodišah pri Celovcu“ in „Posojilnica za župnijo Št. Ilj, Škofiče, Logavas in Otok“, obedve poslednji v celov-

škem okraju. Poslednja je, kakor je bilo čitati v časopisih, dobila žal tudi nemško konkurentinjo v svoji najbližji bližini. Te tri letos, oziroma lansko leto osnovane posojilnice niso prijave svojega pristopa v našo „Zvezo“, dasi bi jih bili gotovo radi sprejeli, nego so se pridružile, kakor se nam je sporočalo, nemški zvezi „Centrakassa“ v Celovcu. Ker je v tem oziru postavljena na dnevni red itak posebna točka, o kateri bode poročal prečastiti g. kanonik Treiber, naš stari in verni posojilničar, nimam torej v tem pogledu ničesar več dostaviti.

Pri tej priliki naj še kot zvezni tajnik omenim, da sem napravil in tudi že vložil vse potrebne spise za ustanovitev nove posojilnice v kantski dolini, kjer so tamošnji rodoljubi že davno sklenili osnovati slovensko posojilnico, a jim je žal delalo celovško deželno kot trgovinsko sodišče skoraj nepremagljive ovire. Jaz upam, da bo imela sedanja vloga za registrovanje te potrebne posojilnice več vspeha, kakor so ga imeli prvotni domači poskusi.

Priprave za ustanovitev nove posojilnice se pa delajo tudi še v enem prav važnem kraju spodnje rožne doline in upam, da bo tudi v dotičnem kraju, katerega danes še ni potreba navesti, prav kmalu začela plodonosno delovati slovenska posojilnica.

Slednjič pa poudarjam, da je „Zveza“ vselej in v vsakem oziru rada vedno na pomoč pripravljena pri snovanju slovenskih posojilnic in nas bode le veselilo, ako zamoremo v bodoče osnovati na slovenskem Koroškem še prav mnogo posojilnic bodisi Reiffeisenovih, bodisi večjih po starem uzoru v takih krajih, kjer se rodoljubi oglašijo za ustanovitev in kjer so dani pogoji za vspešen razvoj in dober obstanek slovenske posojilnice. Zaradi tega pa pozivljam cenjene koroške rodoljube, naj se le pogosto obračajo za pomoč na našo „Zvezo“ in naj ustanove povsod tam, kjer je potreba, slovenske posojilnice, ki bodo tvorile mogočen jez proti vsem sovražnim navalom in ki bodo slovenskemu Korotanu najzvestejša opora v krutem boju za njegov národno-gospodarski obstanek.

Na letnih doneskih bi morala prejeti „Zveza“ od koroških posojilnic za pretečeno leto v smislu določb pravil skupaj 1280 K; prejeli pa smo le 1130 K, torej 150 K manj, to pa zaradi tega, ker ena posojilnica, katero sem že v početku imenoval, ni doneska plačala že dve leti, drugej mladej pa smo istega zaradi malega prometa in nizkega čistega dobička v prvih letih njenega poslovanja odpustili popolnoma in eni mali pa deloma.

Plačale pa so posojilnice, in sicer: Bekštanj 80 K, Črna 40 K, Djekše 60 K, Glinje 100 K, Kleče 60 K, Prevalje 60 K, Sinčavas 80 K, Slovenji Plajberg 10 K, Suha 40 K, Št. Jakob v Rožni dolini 100 K, Št. Lenart pri sedmih studencih 40 kron, Št. Štefan v Zilski dolini 40 K, Šmihel pri Pliberku 80 K, Spodnji Dravograd 80 K, Št. Janž v Rožu 60 K, Tinje 20 K, Velikovec 80 K in Zilska Bistrica 60 K, skupaj torej 1130 K. Svôta doneskov torej, katero prejme „Zveza“ od svojih koroških članic, ni bogve kako velika in ni v nikakem razmerju s stroški, katere ima „Zveza“ vsako leto za revidiranjem posojilnic, v različnih potovanjih in v izdatki za pravno pomoč ob raznih prilikah. Pri vsem tem pa se mora pomisliti, da je treba „Zvezi“ vzdrževati tudi stalnega uradnika ter da se stroški za vzdrževanje istega pokrivajo tudi iz letnih doneskov posojilnic, ker kakih drugih dohodkov „Zveza“ za sedaj nima. Zaradi tega pa se sme reči brez samohvale, da je „Zveza“ za koroške posojilnice ves čas svojega obstanka zares mnogo žrtvovala in se je po svojih močéh pošteno trudila, povzdigovati njih ugled ter utrditi njih gospodarsko moč. Prav tako pa se bode ista trudila rada tudi v bodoče, ako jej ostanejo vse slovenske posojilnice zveste. — To je moje kratko tajniško poročilo, katero prosim, da vzamete blagohotno na znanje.

Kot revizorju Vaših posojilnic dovolite mi navesti naslednje podatke: Kolikor sem zamogel doznati na podlagi zapisnikov ranjcega g. Simona, ki je pred menoj pregledoval posojilnice na Koroškem od časa njihovega obstanka in pomagal tudi marsikatero ustanoviti po naročilu predsedstva naše „Zveze“, je ista revizije izvrševala na Koroškem po svojih revizorjih že prilično pred 15. leti. Števila revizij do onega časa, ko se je poverilo to zapupno, pa težavno delo moji malenkosti, ne morem določiti, vendar je gotovo, da bode isto z ozirom na 20letno dôbo obstanka „Zveze“ precej veliko. Od časa pa, ko sem začel potovati po Koroškem jaz, to je od leta 1897., je bilo izvršenih približno 60 revizij, pri katerih sem posojilnice poučeval v pravilnem knjigovodstvu, o uravnanju poslovanja ter iste opozarjal zlasti na izpolnjevanje tozedevenih zakonitih predpisov. Razen teh imenovanih rednih revizij, od katerih so trajale nekatere po več dni, dà, celo tudi po več tednov, kakor je pač potreba nanesla, pa sem storil še mnogo drugih potov na

Koroško, zlasti ob priliki sklepanja letnih računov in bilanc, katero delo je za posojilnice najmenitnejše. Vsikdar pa sem bil rad pripravljen potovati na Koroško tudi ob drugih prilikah, če so posojilnice za to prosile in so v takih slučajih deloma trpele tudi same nekaj stroškov. Na vse mogoče napake in nedostatke, katere sem našel v teku petih let, odkar revidiram in poučujem posojilnice jaz, sem obširno poročal že pri II. poučnem zborovanju koroških slovenskih posojilnic, katero se je vršilo dné 31. julija l. 1899. v Celovcu in katero bode gotovo še v spominu marsikateremu posojilničarju zaradi strašne nesreče, ki se je pripetila tisti dan na železnici pri Rikarjivasi, katera nam je takrat naše zborovanje tudi precej zakasnila.

V splošnem zamorem z zadovoljstvom konstatovati, da je uradovanje pri veliki večini posojilnic sedaj že v prav lepem redu, dà, po nekod celo uzorno. Ako se pa upošteva, da vodijo naše posojilnice po Koroškem marsikje skoraj sami kmeti, ki so poštenjaki in v vsakem oziru zanesljivi, od katerih se je pa marsikteri učil slovensko pisati in čitati še le pozneje, ko je zapustil nemško ljudsko šolo, kjer so mu vtepevali v glavo le blaženo nemščino, se ni čuditi, če najde revizor ponekod še vedno nedostatke. Tem manje se je temu čuditi, če se pomisli, da so taki nedostatki skoraj izključno pripisovati na rovaš nepoznanja pravilnega knjigovodstva, katerega se odborniki posojilnic niso imeli prilike učiti v šolah ali kje drugod, kajti naši posojilničarji so le samouki, ki se vestno trudijo, spopolniti kolikor mogoče svoje znanje in se moram v tem oziru zares čuditi njihovi vztrajnosti ter njihovi dobri volji. Seveda je bolje v tem oziru pri onih posojilnicah, kjer se udeležujejo uradovanja gospodje duhovniki, ki so na Koroškem takorekoč edini izobraženci v posojilniški stavki. Požrtvovalnost in nesebičnost teh gospodov, ki so postavili svoje moči v službo posojilničnega delovanja, zasluži torej vse priznanje, če tudi bi vsaj jaz želel, da bi se ponekod nekoliko bolj izpolnjevala revizorjeva navodila ter da bi se isti, katerim veljajo te dobromišljene besede, ravnali po prejetih naukih. (Dalje sledi.)

O naši šoli.

Št. Jakob v Rožu, dné 8. novembra 1902.

I.

Čudno, skoraj neverjetno, pa vendar gola „resnica“. Znana je čitateljem „Mira“ naša borba za našo šolo. Deželni šolski svet je na prošnjo nekaterih zaslepljenecv našo šolo izpremenil v utrakvistično, oziroma jo je razdelil v slovensko in utrakvistično šolo, kar seveda vrli št.-Jakobski Slovenci niso kar brez ugovora vtaknili v žep. Napravili so pritožbo na c. kr. ministerstvo, naj odlok deželnega šolskega sveta razveljavi kot nepostaven in krivičen. In res je obveljala pravica, vsaj časniki so tako poročali, naši nemčurčki so to tudi že izvedeli, ker so že bili v Celovcu ugovarjat — le krajni šolski svet v št.-Jakobu, še do danes o tem ni bil obveščten! Pač smo že dné 24. oktobra dobili iz Dunaja privatno obvestilo, da je naš priziv pri c. kr. ministerstvu za nas ugodno rešen in da je rešitev bila odposlana deželnemu šolskemu совету v Celovcu že pred enim mesecem — krajni šolski svet v št.-Jakobu še do danes o tem ne vé ničesar! Mar to ni čudno? Naši nemčurčki grejo v Celovec h g. deželnemu predsedniku protestirat proti odloku c. kr. ministerstva; gospod deželni predsednik (!) jim obljubi najizdatnejšo podporo in poslanca g. Dobernik (!) in pl. Metnitz (!) obljubita želje naših nemčurčkov najizdatneje podpirati — tako smo brali brzojav iz Celoveca v „Slovenec“ — krajni šolski svet v št.-Jakobu, ki se je na c. kr. ministerstvo pritožil, pa rešitve na svojo pritožbo ne dobi v roke!

Kaj pa to pomeni? Poskusimo uganiti! Da uganka ne bode pretežka, še nekaj veliko bolj čudnega! Slovenci, posebno pa še tisti Slovenci, ki držite z nemčurji, poslušajte dobro in strmite! Deželni šolski svet v Celovcu je že imel v rokah odlok c. kr. ministerstva, s katerim je bil razveljavljen njegov ukaz, da naj se šola v št.-Jakobu v Rožu razdeli v slovensko in takoimenovano utrakvistično šolo: deželni šolski svet je tedaj vedel, da na št.-Jakobskej šoli tudi zanaprej ostane slovenski učni jezik — in vendar je prestavil slovensščine zmožnega učitelja iz št.-Jakoba in je tja premestil slovensščine **nezmožnega učitelja!** Na šoli s slovenskim učnim jezikom učitelj, ki slovenski ne zna! „Ich verstehe wohl slovenisch“, tako je ta učitelj sam izjavil, „aber reden kann ich nicht!“ Sedaj je pa tudi zgornja uganka rešena: kakor že pred leti, treba je bilo tudi sedaj pridobiti časa, med tem časom pa si poravnati pot: kar je v spodtiko že vemo komu, proč iz št.-Jakoba, v št.-Jakob pa, kar bi utegnili pomagati, da se izpolni znana prerokba slavnega Korlana: „die windische Hoch-

burg in St. Jakob zittert an allen Enden". Med tem časom pa je bilo tudi še potrebno iz Št. Jakoba si naročiti deputacijo k deželnemu predsedniku itd.

Toda ni šlo vse tako gladko: g. šolski nadzornik Palla je račun naredil brez gospodarja! Krajni šolski svet št.-Jakobski se je postavil na noge ter je prepredil, da slovenščine nezmožni učitelj ni prišel v Št. Jakob — kako, tega za danes ne povemo; če bode sila, bomo pa tudi to razkrili, če tudi morebiti ne bo vsakemu ljubo. G. šolski nadzornik pa naj si sam odgovori na prašanje: Je-li tudi gg. učiteljem dovoljeno delati proti ukazom deželnega šolskega sveta tako, kakor je v tem slučaju on delal proti volji in proti odloku c. kr. naučnega ministerstva? R.

Državni zbor.

Debata o nujnem predlogu gledé galiških kmetijskih štrajkov je bila zaključena koncem oktobra. V imenu Malorusov govoril je poslanec Nik. Wasilko, ki je v temeljitem govoru opisal, koliko trpi maloruski narod pod nadvlado Poljakov, in da jih ti ne zatirajo samo v Galiciji, temveč segajo celo v Bukovino. V polemiki s poslancem Glabin-skem je obdolžil tega, da je očrnil maloruski narod pri cesarju. Posl. vitez Gnięwosz je zahteval od vlade, da se tudi v bodoče naj ne dopušča, da bi se veleposestniki izročili na milost in nemilost upornim kmetom. Posl. Olszewski je izjavil, da bo poljska ljudska stranka glasovala za nujni predlog Daszynskega. Grof Dzieduszycki je trdil, da so štrajk izzvali le dijaki in nekateri politiki in ne kmetje sami. Slednjic je še posl. Daszynski ostro ožigosal pogubno gospodarsko politiko galiških plemičev ter osvetil zapravljivce. Sprejel se je prvi del nujnega predloga Romanczuk-ovega, a ostali nujni predlogi so se odklonili.

Dne 6. t. m. je bila zopet seja. Pričeli so tam, kjer so bili dne 30. oktobra nehali, pri nujnih predlogih. Prvi je bil na vrsti predlog posl. Klofač-a o trpinčenju vojakov. Krik je nastal, ko je minister za deželno brambo rekel, da se poslanci po nepotrebnem vtikajo v vojaške razmere. Predlog se je sprejel in vladi se naročilo, da mora preiskati dotične slučaje.

Potem se je pričel razgovor o izjavi ministerskega predsednika Körberja v prvi seji dne 16. oktobra. Zoper Körberjeve predloge za rešitev jezikovnega razmerja na Češkem in Moravskem je govoril jako dobro posl. Pantuček, ki je mirno in stvarno pokazal, kolika krivica se godi Čehom v jezikovnem vprašanju.

Zadnji govornik tega dne je bil g. dr. Ploj, ki je v imenu združenih slovensko-hrvatskih poslancev izjavil, da si nasproti sedanji vladi ohranijo proste roke, ker nimajo nobenega povoda, da bi je podpirali. Vlada mnogo govori in obljubljuje, a Slovenci in Hrvatje so že siti samih obljub; videti hočejo dejanja. Sedanja vlada pa nima poguma, da bi zlomila stari avstrijski zistem, zato je vsled narodnostnih bojov celo parlamentarizem že ob vso moč in veljavo. Vlada se drži starih izročil, da mora nemški narod vladati v Avstriji. Dalje govornik naglašja, da dr. pl. Körberja jezikovni predlogi za Češko in Moravsko ne postanejo zakon, ker ne ustrezajo češkim zahtevam, ker bi nemščino proglašili za državni jezik in ker ti predlogi niso resni, marveč le sredstvo, s katerim si hoče vlada pomagati iz sedanje zadrege. Jugoslovani hočejo in želé, da se vzdrži parlament; vsako predlogo preso-jajo s stvarnega stališča in tako tudi glasujejo brez ozira na vlado. Dalje pa zahtevajo, da se jezikovno vprašanje ne reši le za dve deželi in dva naroda, marveč za vse dežele in vse narode v Avstriji, ker le potem je mogoče vspešno delovanje za gospodarski in kulturni napredek. (Živahno odobravanje.)

Vlada je že dne 16. oktobra predložila predlog, da se mora zvišati število vojakov-novincev. Ker so se Ogrji temu odločno uprli, je morala svoj predlog umakniti in predložiti nov predlog.

Po tem načrtu naj bi se za bodoče leto pomnožilo število vojaških novincev od 103.000 na 125.000, torej za 22.000. Od teh 125.000 bi jih dala Avstrija 71.562, Ogrska 63.438.

Dalje naj bi se deželna bramba pomnožila v Avstriji za 4500 (torej na 14.500), na Ogerskem za 3000 novincev.

Tretjič naj se še 6000 mož takoj pokliče iz nadomestne rezerve, in sicer od letošnjih novincev v stalno službo. Od teh 6000 mož bi tretjina služila eno leto, druga tretjina dve leti in tretja tri leta.

Poslanci tudi s tem predlogom niso posebno zadovoljni.

Volitve na Štajerskem.

Volitve iz kmetijskih skupin na Štajerskem so se izvršile dne 4. novembra. V vseh spodnještajerskih okrajih so zmagali Slovenci.

V Mariboru sta izvoljena Janez Roškar z 174 glasovi, Franc Robič z 167. Kandidata „Štajerca“ sta dobila: Kresnik 84, Damian 76 glasov. — V Ptujju je izvoljen dr. Franc Jurtela z 145 glasovi. Kandidat „Štajerca“, Zdravec, je dobil 13 glasov. — V Ljutomeru je izvoljen Ivan Kočevar z 70 glasovi. Korošec je dobil 44 glasov, „Štajerčev“ kandidat Bračko 8 glasov. — V Slovenjemgradu je izvoljen Ivan Vošnjak z 74 glasovi. „Štajerčev“ kandidat Grubelnik je dobil 15 glasov, Streicher 1. — V Celju sta izvoljena dr. Ivan Dečko z 230, dr. Juro Hrašovec z 220 glasovi. Kandidata slovenske liberalne stranke sta dobila: Zdolšek iz Ponikve 51, Apat iz Vranskega 35 glasov. — V Brežicah je izvoljen Josip Žičkar z 88 glasovi. Kandidat združenih liberalnih Slovencev in „Štajerčevih“ pristašev, kateri pa je bil proti svoji volji od teh postavljen kandidatom, Janežič iz Bizeljskega, je dobil 18 glasov, 2 glasa Volavšek. — Kmetске občine zastopa v deželnem zboru: 8 Slovencev, 8 konservativnih Nemcev (ti so zgubili 8 okrajev), 6 „bauernbunarjev“ (pristašev Rokitanskega) in 1 nemški nacijonalec.

Dopisi.

Celovška okolica. (Pa ravno sedaj!) Znano je, da zaradi prevelike oddaljenosti od šole nekateri stariši nočejo pošiljati svojih otrok v šolo. Da bi se ta oddaljenost določila, ukazalo je c. kr. okrajno glavarstvo, da učitelji zmerijo pot. Prav, saj časa imajo dovolj; a čudno se zdi vsakemu, da se je tak ukaz izdal ravno pred volitvami!

Od Vrbskega jezera. (Zgleden učitelj.) V našej okolici je učitelj, ki kot hvaležen otrok jako skrbi za svojo mater. Poklican k vojaškim vajam materi doma niti beliča ni pustil za živež. Da bi ne bilo dobrih, milosrdnih ljudij, umreti bi morala sirota lakote. Kak zglede daje s tem ravnanjem kmetškemu ljudstvu, misli si lahko vsakdo, tudi g. Palla, da ne bode zopet po nepotrebnem hvalisal „verno in lepo“ obnašanje svojih učiteljev.

Št. Jurij nad Vrbo. (Kje pa je) — naš učitelj? Šel je k vojaškim vajam, nazaj ga pa do danes dne 6. novembra še ni. Šola bi se bila morala že dne 4. novembra pričeti, a njega le ni. Morda nam dá na to odgovor g. Palla.

Gozdanje. (Učitelji) seveda ne agitirajo, trdil je v deželnem zboru g. Palla. Pri nas smo pa videli našega Schiestl-a, kako je preletal vse hleve, da bi bila resnica, povemo že danes, da bomo Slovenci odgovorili prav na tisti način.

Št. Jakob v Rožni dolini. (Ali je res?) Govori se po občini, da je naš nadučitelj Krebitz proti nekaterim nemškutarjem rekel, da naj ne pošiljajo svojih otrok v slovensko šolo, češ na ta način bodo izsilili nemško. Vprašamo torej g. Krebitza samega: Ali je res, da ste govorili take besede? Če bi bila resnica, povemo že danes, da bomo Slovenci odgovorili prav na tisti način.

Št. Jakob v Rožu. (Naša slovenska šola) pa nemškutarjem res ne dá pokoja. Znani „Mačkovi hlapci in nekateri barabarji“ — 25 po številu — šli so — kakor so sami rekli — nekam „romat“. Videli pa so jih, kako so po Celovcu moleovali pri deželni vladi in pri Pali, da bi se strašni „bav-bav“ iz Št. Jakoba odpravil. Nimajo dovolj, da so že tolikokrat pogoreli s svojimi prošnjami in pritožbami, hočejo imeti še malo daljši nos!

Št. Jakob v Rožu. (Ministerska razsodba gledé šole. — Jesensko romanje. — Volitev.) Pred mesecem dnij je že dospel na dež. šolski svet v Celovcu ministerski odlok, da ostane šent-jakobska šola taka kakor je bila — slovenska. Tukajšnji krajni šolski svet o tem uradno še do zdaj ni bil obveščen, pač pa so prinesli to novico „Slovenec“, „Mir“ in drugi, tudi nemški časniki. Bog ve in morda tudi g. Palla, zakaj ona višja razsodba tako dolgo počiva v Celovcu. Bodisi temu kakor hoče; razsodba je pravična in Slovenci se je veselimo. Zdrava pamet prizna in mora priznati, da sliši slovenski občini slovenska šola. Taka je za nas edino prava, in le prava šola je zaklad med ljudstvom, je rekel Slomšek. Ali —! Našli so se tudi ljudje, ki nimajo zdrave pameti ali pa je nočejo imeti. Te je imenovana novica tako razburila, in jim toli vznemirila vest, da so šli v pozni jeseni še „romat“, nekateri k „sv. Jožefu onstran Drave“, drugi v „Gospo sveto“ itd. Bilo jih je 20 do 25, večinoma Mačkovih gostačev, ali pa po svojem mišljenju njegovih hlapcev. Izmed posestnikov so bili: imoviti Knez, ki je z Mačkovim v duhovnem sorodstvu in Muhič. Med ostalimi smo videli izučenega peka, ki pa ni zmožen na lastno roko svojo obrt izvrševati; nadalje Frica, začasni najemnik lesene barake v „deželi barabarjev“, Mat. Hribernika, brata slavnoznane (?), Korl-na, ter začasnega štacunarja v Področici; L. Rasingerja iz Št. Petra in Kovarja, „Bismarka“ šent-jakobske

občine itd. Vse naštevati se nam niti vredno ne zdi, posebno ker so bili tudi taki vmes, ki so že živili občinske podpore! Da bi svojo „božjo pot“ bolj pravilno opravili, šli so še „ofer“ nabirat k barabarjem. Toda nihče naj se ne osmeli misliti, da so hoteli imeti denarja — o ne — ampak podpisov — podpisov od ljudij, ki so danes tukaj, jutri tam. Pa zakaj? Ja veste, dragi čitatelji: po dokončanem „romanju“ so se vsi sešli v Celovcu pri deželnem predsedniku, da bi tam ugovarjali ministerski razsodbi in protestovali proti slovenski šoli! „Slovenec“ je prinesel brzobjavko, da jih je bilo kar 70! Tega si ne moremo družice tolmačiti, nego da so šteli barabarske podpise za žive ljudi ali pa so nekje med potom nagnali skupaj kako druhal dvomljive baže, da bi tako izdatneje vplivali na le prebojazljivega dež. predsednika. Če je denar na razpologo, je lahko dobiti „možakov-postopačev“, kolikor se jih potrebuje. Zastonj se pa gotovo ni nihče izmed nasprotnikov tako navdušil, najbrž že taki ne, ki imajo doma komaj za sol drobiža, ne da bi ga jim preostajalo za tako „romanje“. „Südmarka“ ali pa kak premožen „Slovenofak“ (človek, ki bi najraje kar s kožo vred pojedel vse Slovence), je bil po nepotrebnem darežljiv in je — plačal. Po nepotrebnem, pravim; saj dosegli ne bodo lahko kaj, čeprav so obljubili predsednik, Dobernig in Metnitz svojo podporo. Don Quixot pravi: „Gar mancher zog zum scheeren aus, doch kam geschoren er nachhaus“ (Marsikateri šel je druge stric, a prišel sam vstrižen je domov.) — V sredo t. j. 5. novembra vršila se je tudi pri nas volitev za 4. kurijo. Naš kandidat g. Wadlnig je dobil 32, nemški, Breitegger 24 glasov. „Jednoglasno“ pa je bil izvoljen Karol Hribernik, učitelj v Št. Jurju v Zilski dolini. Kako je priljubljen, priča to, da ga želimo poslancem. Sme ponosen biti!

Dobrlavas. (Požar.) Bili smo zbrani na vernih duš dan ravno pri opravi, kar naenkrat začne ljudstvo drveti iz cerkve. Gorelo je v Kokji. Ker skoraj nikogar ni bilo doma, je pogorelo vso Kebrovo pohištvo, otroke so komaj rešili. Ogenj je nastal na neznan način. Zavarovan je bil posestnik za 1200 kron. Uboga družina, ki nima sedaj na zimo ne hiše ne hrane.

Št. Lipš pri Rajneku. (Laži nasprotnikov.) Lažnjiva „Bauern-Zeitung“ z dne 6. novembra, št. 45., prinaša v svojem dopisu iz Škofjega dvora sledeče neresnice: Podpisanemu očita, da se je večkrat potrudil, da bi mu „nemško-napredni“ gostilničarji prepustili prostore za zborovanje; resnica je, da sem le enkrat prosil v ta namen, in sicer samo enega gostilničarja v Slovenskem Šmihelu. Dalje, da sem prosil g. Scheicherja v Št. Lipšu; resnica je, da ga nisem nikdar prosil za prostore, ker sploh v Št. Lipšu nismo imeli namena zborovati; dalje pravi omenjeni list, da časnik „Mir“ pred mojim dohodom tukaj nikdar ni bil znan; resnica je, da je bil znan že dolga leta poprej. Nadalje se zaletava ta prijateljica (?) kmetov v g. Gr. Švikaršica, da ima on naročen ta časnik; resnica je, da ga ima naročenega le njegova gospa; nadalje poroča resnicoljuben (?) bauernbundarski poročevalec, da odpira g. Švikaršic svoje prostore klerikalni „Kärntner Zeitung“, resnica je, da on ni njen naročnik, temveč sem si jo podpisani povodom volitev sam naročil pred tremi tedni; nadalje mi očita „Bauern-Zeitung“, da sem „H. . . priester“; tu jo odločno pozivljam, da mi to dokaže; s samimi obdolžbami se dandanes nikdo ne zadovolji. Resnica je, da sem vedno, kamor sem prišel, govoril, kakor me je kdo ogovoril, to more in tudi mora potrditi vsaki Št. Lipšan. Če je bil g. učitelj (ali kdo, ki ni znal slovenski) v naši družbi, sem govoril radi njega nemški, četudi so drugi govorili slovenski. Nadalje se očita v istem članku, da hodimo s stranko, ki ima le lepe besede na jeziku, toda s pozitivnim (dejanskim) delom se ne more ponašati; zopet grdo obrekovanje. Kedaj je še imela naša stranka bodisi v državnem bodisi v deželnem zboru večino, da bi bila prodrla s svojimi predlogi? Če jih je stavila, so že nasprotniki skrbeli zato, da so se pokopali. H koncu mi daje „dober“ nasvet: „Le čevlje sodi naj kopitar“, na to odgovorim le: kedar bodo nepoklicani nasprotniki v politiki pustili sv. vero v miru, takrat bomo tudi duhovniki ostali v žagradu. Torej v članku, ki šteje 36 tiskanih vrstic, beremo 5, reci pet debelih neresnic. In s takimi resnicoljubci naj se bratimo?! *Jožef Dobrovč*, provizor v Št. Lipšu.

Slovenski Šmihel. (Odgovor.) „Bauern-Zeitung“ z dne 6. nov. poroča, da se je zbralo v župnišču 7, beri sedem volilcev na posvetovanje. Res pa je, da jih je bilo 9, beri devet. Zakaj tako malo? Č. g. V. Podgorc se je prišel predstaviti le svojim volilcem, in teh je v Šmihelu le okrog 15, nekaj je udov. To v pojasnilo „Bauern-Zeitung-i“. Očita se nam nadalje, da se je to godilo na vernih duš dan, a oporekati moramo, da je bilo to le posvetovanje volilcev in nobeno slavnoznostno zborovanje, kakor se je n. pr. še-le pred kratkem pri g. Wie-

serju vršilo zborovanje požarnih brambovcov. Naj vsaki pometa pred svojim pragom!

Črneče. (Darovi.) Za spomenik č. g. Šimena Mikeln-a so darovali č. g. Cvetko Izop, prošt, 10 K; Jernej Pšeničnik 10 K, Ivan Smolej 20 K, Neimenovan 20 K, Weiss Valentin 20 K, Fr. Lebar 10 K; Val. Šumah, komendant, 20 K; Fr. Marinič, župnik, 20 K; Vaclav Valeš 20 K, Mat. Riepl 20 K, Cvetko Kramer 20 K, Jan. Hojnik 10 K, Neimenovan 10 K, Jan. Dragasnik 10 K, Fr. Uranšek 15 K, Fr. Lasser 10 K, Jan. Hornbek 20 K, Vinc. Poljanec 10 K, Fr. Božic 10 K, Jos. Dobrovec 20 K, Jos. Kogelnik 20 K, gospodičina Wakonik 20 K. Skupaj 355 K. — Vsem darovateljem se srčno zahvaljuje in dalje darove sprejema
Župnijski urad v Črnečah.

Novičar.

Priloga. Današnji številki prilagamo cenik tvrdke H. Suttnerja, urarja v Kranju. Priporočamo ob enem vsem, naj si ta cenik ogledajo, in se držijo raje domačih tvrdk, kjer dobé pošteno blago za pošteno ceno, nego bi se dajali opeharjati po raznih židovskih sleparjih, ki priporočajo po časnih smeti kot najboljše izdelke.

Petindvajsetletnica. Letos minulo je 25 let, odkar obstoji „Cecilijansko društvo“ ljubljanske škofije; tem povodom obhajala se je 6. novembra v Ljubljani 25letnica, katere so se udeležili orgljavci in prijatelji liturgične glasbe v ogromnem številu. Tudi posamezna cecilijanska društva so bila zastopana po svojih odposlancih, a društvo za našo krško škofijo ni nikogar odposlalo. Žalostno! Zato je pa cerkveno petje po Koroškem res prav žalostno! Kakor je razvidno iz „spominske knjižice“, izšolali so se na orgljarški šoli tudi 4 organisti, ki sedaj delujejo na Koroškem; od teh vdeležila sta se 25letnice le gg. Kavčič iz Žabnice in Kolmar iz Gospe Svete. Kako navdušenje je vladalo, ni mogoče popisati; obširen vspeh se je sijajno izvršil in pokazali so se vspehi, kateri so se dosegli s 25letnim društvenim delovanjem. Res, reči smemo: Cecilijansko društvo za ljubljansko škofijo je gotovo na prvem mestu v celem Avstriji. Vprašam le: Kdaj pa bode priredilo društvo za krško škofijo nekaj jedakega ali sličnega, da se tudi pri nas povzdigne cerkveno petje?
T. H.

Zakon proti pijančevanju, katerega je predložila vlada državnemu zboru, bode uvedel posebno kontrolo (nadzorstvo) glede prodaje žganja na drobno. V prodajalnicah, kjer se prodaja žganje, se poleg žganjetoča ne bo smela izvrševati druga obrt ali prodaja. Tako se bo prodaja žganja v trgovinah z mešanim blagom omejila. Pijanost bode kaznjiva, ako se spravi v nevarnost koga družega ali ako se koga tekom pol leta opetovano vidi očitno pijanega na kakem javnem kraju. Sedanje prodajalnice žganja se bodo po strogem nadzorstvu primerno skrčile.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Gospodarske stvari.

Umetno gnojilo. — Svarilo. Po listih se bere: Že zadnja leta preteklega stoletja so na Nemškem začeli delati pod imenom Hensel-novo umetno gnojilo ali pragnojilo („Urdünger“), in so kmete sleparili, ker to gnojilo ni družega kot zmleti pesek, ki nima nobene redilne moči v sebi. Pozneje so na Spodnjem Avstrijskem v Aspangu ravno isto gnojilo, to se pravi zmleti pesek, izdelovati in prodajati začeli. Dandanes ni treba hoditi na Spodnje Avstrijsko, dobimo že na Koroškem zmleti pesek. V Mühlendorf-u v melski dolini se je ustanovilo podjetje pod imenom „Vulkan“, kot poskuševalna obrt za prirodno zboljšanje zemlje. Isto prodaja gnojilno apno za zboljšanje gnoja in gnojnice in potem še „prirodni gnoj“ (Naturdünger) za vsaktero zemljo 100 kil po 6 kron, in še trdi, da toliko stane njo samo.

Gospod dr. H. Svoboda, predstojnik kmetijske kemijske poskuševalnice v Celovcu piše: Zoper prodajo gnojilnega apna ne ugovarjam nič, ker vsak kmet dobro vé, da je apno kaj dobro na tako polje, ki ima premalo apna v sebi. Drugače pa je gledé izdelka pod imenom „Vulkan“ (prirodni gnoj, Naturdünger), ki se kmetom ponuja. Na poskuševalnici se je ta „prirodni gnoj“ preiskal, in se je našla ta-le sestava: Peska in glinice 69,85%, vode 0,27%, ogljenikove kisline 11,15%, raztopljive kremenove kisline 0,40%, železnega okisa in glinice 3,00%, magnezije 0,92%, apna 14,30%, fosforove kisline 0,127%, kalija 0,424%, dušika 0,000%

Kakor vsaki kmetovalec vé, se vrednost vsakega gnojila meri po tem, koliko ima v sebi fos-

forove kisline, kalija in dušika. V tem „prirodnem gnojilu“ se pa ne nabaja redilnih reči kakor dušika čisto nič, fosforove kisline in kalija pa tako malo, kakor se v slabi zemlji itak najde. Če se odšteje vrednost ogelnokislega apna, ki v 100 kilih iznaša komaj 20 vinarjev, ni imenovano „prirodno gnojilo“ čisto nič vredno. Ima pa v sebi 70% peska in glinice, toraj je najslabša in nerodovitna zemlja. Če torej kmetovalec to „prirodno gnojilo“ troši na njive in travnike, in za to krvavi denar plačuje, dela tako, kot bi denar skozi okno metal ali pa bi kravam in prašičem drago kupljeno kamenje pokladal. Kmetijskim rastlinam tekne namreč to „prirodno gnojilo“ kot živini kamenje. Torej se odločno svari, tako gnojilo kupovati.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tolsti vrh in okolico priredi v nedeljo dne 16. novembra 1902 ob 3. uri popoldne svoj letni občeni zbor v gostilni Ignacija Wastla v Kotljah po sledečem vspredu: 1. Nagovor predsednika. — 2. Razni govori. — 3. Volitev novega odbora. — 4. Pobiranje letnih doneskov. — Po zborovanju bode prosta zabava, pri kateri bode sodeloval zbor tamburaškega društva iz Starega Trga na Štajerskem. — K obilni udeležbi vabi vse okoličane ter zavedne Slovence in Slovenke
odbor.

Lepe slovenske razglednice

prodaja

A. Raunecker, knjigotržec v Celovcu

(na novem trgu).

Slovinci! Poslužujte se le slovenskih razglednic!

Loterijske številke od 8. novembra 1902.

Dunaj	55	54	89	32	4
Gradec	74	73	81	75	51

NAZNANILA.

Proda se

zbirka **novejših slovenskih knjig**

leposlovne vsebine. Kje, pove uredništvo „Mira“.

Učenca

iz boljše hiše, ki je dobro dovršil šole in zna slovensko in nemško, sprejme

Karol Fürst,

trгоvec v Radgoni na Štajerskem.

Brinjevec,

natoni, staro in obležano blago, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. **Fina, stara slivovka,** liter za 2 kroni, pošiljam proti povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žirovnica na Gorenjskem.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizo 600 podob, katerega Vam pošlje zastonj in poštne prosto.

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Kot prava **dobrota**
in potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp«. Odprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.